

**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-424/19-M

Název	Základní škola a Mateřská škola Rájec, okres Šumperk, příspěvková organizace
Sídlo	Rájec 49, 789 01 Zábřeh
E-mail	grunwaldova.j@seznam.cz
IČ	75029081
Identifikátor	650022319
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jana Grünwaldová
Zřizovatel	obec Rájec
Místo inspekční činnosti	Rájec 49, 789 01 Zábřeh Rájec 98, 789 01 Zábřeh Rájec 117, 789 01 Zábřeh
Termín inspekční činnosti	19. – 21. 3. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání, předškolní vzdělávání a zájmové vzdělávání.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Rájec, okres Šumperk, příspěvková organizace (dále „škola“, „subjekt“), je právnickou osobou, která vykonává činnost mateřské školy (dále „MŠ“), základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny (dále „družina“), školní jídelny a školní jídelny-výdejny, která však není uvedena v rejstříku škol a školských zařízení. Provoz všech součástí je zajišťován na třech nedaleko od sebe vzdálených místech.

Předškolní vzdělávání probíhá v jednotřídní MŠ umístěné v budově obecního úřadu. V době inspekční činnosti se ve věkově smíšené třídě vzdělávalo 18 dětí, z toho 7 dětí bylo v posledním roce před zahájením povinné školní docházky včetně 3 dětí s odkladem povinné školní docházky. Provoz MŠ je stanoven od 7:00 do 15:30 hodin, úplata za předškolní vzdělávání činí 200 Kč měsíčně.

Základní škola poskytuje vzdělávání žákům 1. až 5. ročníku. Od školního roku 2015/2016 docházelo k postupnému poklesu počtu žáků, což se projevilo ve školním roce 2017/2018 zrušením jedné třídy a škola je nyní organizována jako jednotřídní (bez žáků 2. ročníku). Aktuálně je vzděláváno 12 žáků. V termínu inspekční činnosti škola evidovala 1 žáka s přiznaným podpůrným opatřením 2. stupně, bez potřeby vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

K realizaci zájmového vzdělávání slouží pro 11 zapsaných účastníků jedno oddělení družiny umístěné v samostatné místnosti školní budovy. Provoz družiny probíhá ráno od 7:00 do 7:30 hodin a odpoledne po ukončení pravidelného vyučování do 15:00 hodin. Úplata za zájmové vzdělávání činí 40 Kč měsíčně.

Stravování dětí a žáků zajišťuje škola ve vlastní školní jídelně, která se nachází v sousedství budovy obecního úřadu a ve školní jídelně-výdejně, umístěné v budově MŠ.

Informace o škole jsou dostupné pro zákonné zástupce a veřejnost na nástěnkách ve škole, formou prezentace v místním tisku, v rámci kulturních akcí obce a u příležitosti společných aktivit s rodiči.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Způsob řízení subjektu je založen zejména na pravidelném kontaktu se všemi zaměstnanci, operativním řešení problémů a přijímání opatření na základě aktuální situace. Plánování činnosti školy je však nesystémové z hlediska krátkodobého i dlouhodobého vymezení vzdělávacích záměrů, cílů, strategií a postupů vedoucích k rozvoji školy a naplňování školních vzdělávacích programů, nedostatkem jsou také chybějící internetové stránky školy. Veřejnost i pedagogové tak mají pouze dílčí informace o činnosti školy a plánovaných aktivitách např. prostřednictvím Občasníku obce Rájec. Pozitivem je skutečnost, že škola vyvíjí aktivity v rámci hledání mimorozpočtových zdrojů, zejména při získávání finančních prostředků z rozvojových programů a z prostředků Evropské unie, s cílem zlepšovat podmínky vzdělávání.

Kontrolní činnost provádí ředitelka průběžně, ale spíše intuitivně, bez systémového zaměření. Důsledkem byly dílčí nedostatky v zajištění bezpečnosti dětí a ve vedení povinné dokumentace školy, a to zejména v jejím obsahu a užívání nevhodné terminologie a formulací, které nerespektují probíhající legislativní změny nebo se přímo nevztahují k tomuto typu školy. Hospitační činnost je účelně zaměřena na hodnocení a postupné zkvalitňování práce nově přijatých učitelů. Pedagogická rada je efektivně využívána zejména v oblasti hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání, záznamy z jednání poskytují potřebné informace o jednotlivých třídách a žácích, zpravidla jsou i navrhována adresná

opatření k eliminaci problémových jevů. Nedostatečně jsou však zde prezentovány zobecněné závěry z průběžné kontrolní a hospitační činnosti jako vhodný motivační nástroj ke zlepšení práce jednotlivých vyučujících. Pozitivem je skutečnost, že jednání pedagogické rady se zúčastňují všichni pedagogové, čímž je zajištěna přirozená kontinuita vzdělávacího procesu v MŠ a ZŠ.

Od školního roku 2018/2019 došlo v MŠ k zásadním personálním změnám, neboť na obě uvolněné pracovní pozice byly přijaty dvě nové učitelky. Vedením MŠ a příslušnými kompetencemi pověřila ředitelka školy učitelku s delší dobou pedagogické praxe. Fungování MŠ monitoruje krátkými vstupy, každodenním kontaktem s vedoucí učitelkou, ale i záměrnou hospitační činností, včetně písemných záznamů, ze kterých vyplývají i doporučení ke zlepšení, ale bez následné kontroly a ověření účinnosti opatření. Rozvržení přímé pedagogické činnosti, včetně souběžného působení dvou učitelek ve třídě, nebylo nastaveno tak, aby mohly být alespoň v některých dnech realizovány diferencované činnosti dle potřeb dětí vycházející z pedagogické diagnostiky.

Vzdělávání probíhá dle příslušných vzdělávacích programů pro základní vzdělávání (dále „ŠVP ZV“), předškolní vzdělávání (dále „ŠVP PV“) a zájmové vzdělávání (dále „ŠVP ŠD“). Prioritou ZŠ je kvalitní všeobecné vzdělání s důrazem na podporu environmentální výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, zájmové a mimoškolní činnosti, na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“) a zajištění bezproblémového přechodu žáků na 2. stupeň ZŠ. Organizace výuky v ZŠ je promyšlená, výuka českého jazyka, matematiky, prvouky, přírodovědy a vlastivědy neprobíhá v jedné třídě se všemi ročníky, ale ve dvou skupinách (1. a 3. ročník, 4. a 5. ročník) s maximálním počtem 6 žáků, což výrazně zlepšuje efektivitu vzdělávacího procesu. Předškolní vzdělávání je vhodně zaměřeno na všestranný rozvoj dítěte s dominancí hry a vytváření pozitivního vztahu k přírodě. Zájmové vzdělávání obsahově navazuje na ŠVP ZV s důrazem na účelné využívání volného času žáků, čerpání nových zkušeností a dovedností, vytváření podmínek k relaxaci a odpočinku.

Složení pedagogického sboru aktuálně umožňuje plnit záměry a cíle školních vzdělávacích programů. Pouze 1 učitelka ZŠ s minimálním pracovním úvazkem (0,2) na vyučovací hodiny převážně výchovného zaměření nespĺňuje požadované kvalifikační předpoklady. Ředitelka školy přijala adekvátní opatření k zajištění kvalifikovaného pedagoga, nikdo však o pracovní místo učitelky na zkrácený úvazek neprojevil zájem. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je realizováno zejména s ohledem na potřeby, efektivitu a finanční možnosti školy. Účastí v dalším vzdělávání jsou prohlubovány znalosti, dovednosti i zkušenosti vyučujících, což vytváří vhodné předpoklady pro zkvalitnění vyučovacího procesu. Předávání informací z externích vzdělávacích akcí je funkční.

Prostorové podmínky a materiální vybavení ZŠ včetně družiny umožňují bezproblémovou realizaci školních vzdělávacích programů. Prostorné učebny jsou funkčně a esteticky upraveny a vybaveny potřebnou počítačovou technikou. Snaha o kvalitní materiální zázemí patří k prioritám vedení školy a je odrazem i velmi dobré spolupráce se zřizovatelem školy, což se výrazně projevilo např. v oblasti předškolního vzdělávání, kdy budova MŠ prošla částečnou rekonstrukcí (výměna oken, pořízení nového nábytku do třídy a jídelny, rekonstrukce školní zahrady). Množství a různorodost podnětných hraček, didaktických pomůcek (včetně počítačové techniky), knih a encyklopedií umožňuje realizaci běžných herních a vzdělávacích činností. Estetické vnímání interiéru MŠ podporuje barevná výmalba, nástěnné dekorace a výzdoba tvořená z dětských prací. K realizaci pohybových a relaxačních aktivit dětí a žáků škola využívá účelově zařízenou školní zahradu, blízké okolí školy i obecní hřiště.

Podmínky a pravidla zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví jsou součástí školních řádů a dalších interních dokumentů. Dětem a žákům jsou pravidelně podávány informace o možných bezpečnostních rizicích ve škole i při činnostech organizovaných školou. Na minimální úrazovosti má podíl také systematické zajištění dohledu nad dětmi a žáky. Rizikem je však skutečnost, že v termínu inspekce nebyly prostory školní zahrady dostatečně zajištěny proti vniknutí cizích osob.

Ke zdravému vývoji dětí a žáků přispívá trvalá podpora zdravého životního stylu. Děti jsou vedeny k upevňování praktických návyků v oblasti zdravého stravování, po celou dobu pobytu dětí i žáků je zajištěn pitný režim, který využívají samy nebo s dopomocí učitelek. Součástí stravovacího režimu je každodenní rozmanitá nabídka ovoce a zeleniny i zapojení do projektů na podporu konzumace ovoce a zeleniny.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve sledované výuce byly většinou uplatňovány vzdělávací strategie deklarované ve ŠVP ZV. Výuka byla vhodně organizována tak, že třídu zpravidla tvořili (s výjimkou vyučovacích předmětů výchovného charakteru a anglického jazyka) žáci dvou ročníků a počet žáků ve třídě se pohyboval v rozmezí od 4 do 6, což umožňovalo vysokou individualizaci vzdělávacího procesu. Všechny vyučovací hodiny měly jasně stanovený cíl, učitelky často výuku organizovaly zábavnou a hravou formou se smysluplně volenými činnostmi, což mělo pozitivní vliv na průběh a dosahované výsledky vzdělávání. Ve všech hospitovaných hodinách vládla příznivá pracovní atmosféra, založená především na empatickém přístupu vyučujících k žákům a vzájemném respektu.

Metody a formy práce učitelky přizpůsobily věku a schopnostem žáků, kterým poskytovaly dostatek příležitostí k aktivní práci a vhodným střídáním činností podněcovaly jejich zájem. Uplatňované metody vždy umožňovaly realizovat aktivity alespoň v části hodiny mimo lavice, v případě únavy žáků učitelky zařazovaly relaxační chvílky spojené s cvičením nebo zpěvem s kvalitním hudebním doprovodem. Ve vhodných časových intervalech střídaly společnou a samostatnou práci, zařazovaly aktivity podporující činnostní učení, tvořivost, představivost, a současně rozvíjely logické myšlení na základě vlastních zkušeností žáků a příkladů z praxe. K posilování sociálních a personálních kompetencí a vzájemných vztahů výrazně přispělo i organizování činností, kdy žáci dvou ročníků plnili identické nebo velmi podobné úkoly formou hry nebo soutěže. Efektivitu vzdělávání zvyšovala účinná vstupní i průběžná motivace, řešení problémových úloh, uplatňování mezipředmětových vztahů a dříve získaných znalostí. Žáci přiměřeně věku formulovali myšlenky, během řízených rozhovorů a diskuzí měli zejména žáci vyšších ročníků dostatek prostoru k prezentaci svých názorů. V menší míře byly uplatňovány kooperativní techniky, při jejich využití byly vhodně rozvíjeny sociální kompetence, schopnost spolupracovat, diskutovat a přijímat názory ostatních spolužáků.

Názornost výuky byla podpořena dostatkem vhodných didaktických pomůcek, ale v malé míře byla využita interaktivní počítačová technika, která by přispěla k úspěšnějšímu zvládnutí vzdělávacího obsahu (opakování a upevňování učiva), k vyšší názornosti výuky a rozvoji představivosti. Při zadávání úkolů učitelky plně respektovaly zásadu přiměřenosti, pracovní tempo přizpůsobily individuálním možnostem žáků, přičemž vždy plně respektovaly věkové odlišnosti ve sloučených ročnících. Žákům s vyšším pracovním tempem zadávaly další úkoly. Potřebnou péči věnovaly všem žákům, u kterých se projevil problém se splněním zadaného úkolu, avšak systematicky diferencovaná práce se žákem se ŠVP nebyla ve sledované výuce vždy zřetelná. Žáci převážně pracovali na úkolech se stejnou

mírou obtížnosti, ale k jejich vypracování měli dostatek času dle jejich individuálních dispozic.

Převážně verbální hodnocení výkonů žáků, ale i jiné formy hodnocení dle dohodnutých kritérií měly příznivý dopad na motivaci k práci. Vyučující nesrovnávaly žáky mezi sebou, ale zaměřovaly se na dosahování učebních cílů u každého z nich. Tím umožnily každému žákovi zažít úspěch z vykonané práce a upevňovaly důvěru v jejich schopnosti. Závěrečné shrnutí a hodnocení ze strany vyučujících včetně sebehodnocení žáků bylo prováděno s různou intenzitou a efektivitou, ne vždy poskytovalo účastníkům vzdělávání adekvátní zpětnou vazbu o míře naplnění stanovených vzdělávacích cílů. Opakovaně bylo zaznamenáno nevhodné prodlužování výuky na úkor přestávky.

Pozitivem výuky anglického jazyka bylo vedení vyučovacích hodin v cizím jazyce, rovnoměrně byly rozvíjeny produktivní i receptivní dovednosti. Žáci přiměřeně věku a schopnostem dokázali adekvátně reagovat, komunikovat a plnit zadané úkoly. Ve vlastivědě byli žáci cíleně vedení k vnímání historie v logických a časových souvislostech. Nejmladší žáci si v matematice a českém jazyce vhodnými metodami a v příjemné atmosféře osvojovali základní znalosti a dovednosti.

Zájmové vzdělávání v družině probíhalo v klidné a pohodové atmosféře, ke které přispěli svým přístupem žáci i vychovatelka. Vychovatelka dbala na vzájemný respekt, dodržování pravidel slušnosti, vzájemnou spolupráci a ohleduplnost. V průběhu inspekčních hospitací se dařilo žáky účinně motivovat. Při výběru aktivit měli možnost volby, vychovatelka respektovala pracovní tempo jednotlivých žáků, činnosti byly voleny tak, aby korespondovaly s potřebami a zájmy žáků. Jejich iniciativa byla vždy posilována pochvalou a povzbuzením, vychovatelka průběžně oceňovala také snahu a pokrok. Během práce žáci dostávali prostor pro komunikaci, utváření vzájemných vztahů a přátelského prostředí i mezi žáky různých ročníků.

Plánování a realizace předškolního vzdělávání vycházely ze ŠVP PV, stanovené cíle zahrnovaly všechny vzdělávací oblasti. Dopolední aktivity probíhaly tradičním způsobem, tj. rozdělením na spontánní ranní hry a řízenou činnost před a po svačině. Pro volné hry a spontánní aktivity měly děti dostatek času, mohly využít nabídky didakticky zacílených, výtvarných a pracovních činností.

V úvodní části řízených činností převažovala frontální forma vzdělávání, na kterou navazovaly diferencované činnosti ve skupinách i dvojicích k posilování schopnosti spolupráce, objevování, uplatnění vlastní iniciativy, rozhodování nebo experimentování. V průběhu vzdělávání učitelky vhodně zařazovaly v rámci skupinové logopedické prevence dechová i řečová cvičení. Většinou kladly na děti přiměřené a srozumitelné požadavky včetně účinné motivace jako aktivizujícího prostředku k podnícení jejich zájmu a soustředění. K dětem přistupovaly s náležitým pedagogickým taktem a patřičnou důsledností ve vztahu k dodržování stanovených pravidel. Při komunikaci s dětmi uplatňovaly správný řečový vzor a při řízených činnostech je vedly k větným odpovědím. Vhodně byla využita i počítačová technika ke zvýšení názornosti při řízené činnosti a pro závěrečné shrnutí tematické části. Při hodnocení respektovaly zásadu přiměřenosti, ale jejich převážně kladné hodnocení nezahrnovalo (s výjimkou nejstarších dětí v rámci simulačního programu) sebehodnocení a vzájemné vrstevnické hodnocení, čímž děti nezískávaly potřebnou zpětnou vazbu k dosaženým výsledkům a další motivaci ke zdokonalování svého vyjadřování.

Předčtenářská gramotnost byla cíleně podporována dětskou literaturou, poslechem četby pohádek a pravidelnými návštěvami knihovny spojenými s tematickými besedami. Děti spontánně využívaly volný přístup k výběru knížek a encyklopedií. Pevnou součástí stanoveného denního režimu byla pravidelné ranní cvičení se zdravotně preventivními prvky

k posílení tělesného rozvoje a zdatnosti. K rozvoji tvořivosti i manuální zručnosti v rámci polytechnické výchovy byly využívány různé druhy stavebnic i přírodní materiál. Po skončení činností byly děti vedeny k úklidu, pod stálým dohledem učitelky měly dostatek příležitostí k samostatnému pohybu v prostorách MŠ. K odpolednímu spánku dětí sloužila menší stabilní ložnice navazující na školní jídelnu-výdejnu, ve které byly realizovány odpolední klidové činnosti pro děti s nižší potřebou spánku.

Nevhodně byla nastavena organizace výdeje stravy. Učitelky se přímo podílely na výdeji jídla, což znemožňovalo jejich výchovné působení zaměřené na utváření správných stravovacích návyků dětí včetně rozvoje sebeobsluhy a samostatnosti. Vhodné podmínky nebyly vytvořeny ani pro celodenní pitný režim. Nápoj neměly děti k dispozici ve třídě, ale ve vedlejší místnosti (školní jídelně – výdejně), takže jej samostatně málo využívaly, a také k tomu nebyly ze strany učitelek dostatečně podněcovány.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola má vytvořen funkční systém v oblasti zjišťování a vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků vzhledem k očekávaným výstupům uvedeným ve ŠVP ZV i vzhledem k republikovým statistikám. K tomu využívá zejména různé interní evaluační nástroje, zapojuje se do celoplošného inspekčního testování, pravidelně využívá i další komerční materiály umožňující porovnávání výsledků. V posledních třech letech dosahovali žáci 3. a 5. ročníku ve sledovaných oblastech velmi dobrého až vynikajícího hodnocení. Vyučující také pravidelně zařazují zpravidla od 2. ročníku čtvrtletní (pololetní) písemné práce z anglického jazyka, českého jazyka a matematiky nebo tematické práce z prvouky, vlastivědy a přírodovědy. Pravidelně je vyhodnocují na úrovni jednotlivců a třídy, výsledky projednávají i na pedagogické radě. Systémová analýza sledovaných jevů, s cílem zlepšit výsledky vzdělávání a eliminovat případné nedostatky, však většinou není prováděna. Z důvodu zlepšování výsledků vzdělávání žáků škola využívá veřejný vzdělávací portál. Rodičům žáků a pedagogům byl zajištěn přístup na zmíněný portál, což jim umožňovalo aplikovat různé výukové a testové materiály doma i ve škole. Škola získala za systematické využívání tohoto programu certifikát „Aktivní škola“. Ke zlepšování výsledků vzdělávání, prevenci rizikových jevů, rozvoji osobnosti dětí a žáků, jejich zájmů i nadání napomáhá organizování projektových dnů, řady výchovně vzdělávacích, kulturně společenských nebo sportovních akcí. K tomu přispívá svými aktivitami a nabídkou zájmových útvarů (informatika, anglický jazyk, hra na zobcovou flétnu a zdravotnický kroužek) i ŠD.

Úroveň dosažených znalostí a dovedností mohou žáci porovnávat v rámci různých vědomostně, umělecky nebo sportovně zaměřených soutěží, což podporuje a rozvíjí jejich osobnostní růst, nadání i studijní předpoklady. Ve školním roce 2017/2018 se však žáci zúčastňovali těchto akcí jen minimálně (pěvecká soutěž Moravský zvoneček, pouze školní kolo). Pozitivem je naopak podpora sportovních aktivit žáků. Ve stejném školním roce udělil Český olympijský výbor škole „Zlatý certifikát“ za aktivní účast v projektu „Sazka olympijský víceboj 2017/2018“ v rámci kampaně Česko sportuje.

Ze statistických ukazatelů za poslední dvě klasifikační období vyplynulo, že žáci dosahovali velmi dobrých výsledků. Téměř všichni prospěli s vyznamenáním, navíc žádný žák nebyl v 1. pololetí tohoto školního roku hodnocen stupněm horším než chvalitebný, což koresponduje s dosahovanými výsledky v rámci srovnávacího testování. Po absolvování 5. ročníku odcházejí žáci do základních škol v Zábřehu, informace o jejich úspěšnosti získává škola neformálním způsobem zejména od žáků nebo jejich zákonných zástupců. Dle sdělení ředitelky školy se žáci zpravidla bezproblémově adaptují na nové prostředí, jsou dobře připraveni a nedochází k výraznějšímu zhoršení prospěchu.

Komplexní výsledky vzdělávání jsou pravidelně řešeny na pedagogických radách, kde probíhá hodnocení práce tříd i jednotlivých žáků, zpravidla nechybí ani návrhy opatření k eliminaci případných problémů. Vzhledem k velikosti školy, malému počtu žáků a trvalému kontaktu všech vyučujících jsou jakékoliv výkyvy žáků (zlepšení, zhoršení) ihned identifikovány a operativně řešeny. V současnosti škola nemá žáky s rizikem školního neúspěchu, doučování probíhá jen podle potřeby, individuální přístup ke všem žákům (včetně 1 žáka se SVP) systematicky zabezpečuje zejména v průběhu výuky. Ve školním roce 2017/2018 škola prostřednictvím projektu „Šablony pro MŠ a ZŠ“ organizovala doučování a zřídila Klub zábavné logiky s cílem zabezpečit pro žáky s výukovými problémy a žáky se SVP vhodné podmínky k dosažení lepších vzdělávacích výsledků.

Školní řád včetně pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků poskytuje potřebné informace o systému hodnocení a klasifikace ve škole. Dílčí nedostatky v aktualizaci užívané terminologie a formální chyby byly částečně odstraněny v průběhu inspekční činnosti, na hodnocení žáků však neměly negativní dopad. Zákonným zástupcům poskytuje škola průběžné informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, písemných výstupů žáků, na třídních schůzkách, konzultačních hodinách, při společně organizovaných akcích apod. Základní údaje o výsledcích vzdělávání obsahuje rovněž výroční zpráva o činnosti školy.

Školní poradenské služby zabezpečují ředitelka školy a metodička prevence, jejichž hlavním úkolem je koordinace vzdělávání žáků se SVP a oblast prevence rizikových jevů, což patří k prioritám školy. Při vzdělávání žáka se SVP škola spolupracuje se školským poradenským zařízením v Zábřehu, všichni pedagogové mají potřebné informace o jeho vzdělávacích potřebách.

Výchozím materiálem prevence rizikových jevů je krizový plán školy a preventivní program školy, který je vhodným manuálem pro práci pedagogů a vytváří příznivé předpoklady pro sociální a osobnostní rozvoj žáků. Škola realizuje v průběhu roku řadu aktivit, zejména ve formě projektových dnů a besed (např. Etické dílny na téma šikana, agrese, kamarádství, Dobré vztahy s rodiči a spolužáky, Vaření se Zdravou 5, Správné chování apod.), které se zaměřují na prevenci sociálně patologických jevů, ochranu zdraví či dobré klima v rodině i ve škole. Uvedená problematika prolíná i do vzdělávacích obsahů některých vyučovacích předmětů, což vede k vytváření optimálních podmínek pro psychickou pohodu žáků. Žáci mají rovněž možnost se vyjádřit k dění ve škole anonymně prostřednictvím schránky důvěry, převážně však upřednostňují řešení problémů osobním kontaktem s vyučujícími. V hodnoceném období se závažné rizikové jevy nevyskytly, proto nebyla uložena ani žádná kázeňská opatření. Jako vhodný motivační nástroj škola uplatňuje pochvaly třídního učitele, nedostatečně jsou však k ocenění a motivaci využívány pochvaly ředitelky školy.

Mateřská škola podporuje všestranný rozvoj osobnosti dětí. Učitelky získávají informace o vzdělávacích pokrocích průběžně metodou pozorování a vedou pedagogickou diagnostiku formou grafického záznamu, který však neobsahoval východiska pro uplatnění diferenciací a individualizace dle potřeb dítěte. Současně vytváří portfolio každého dítěte, zakládají přiměřené množství pracovních listů a vedou i pracovní sešity pro děti v povinném předškolním vzdělávání s průkazným hodnocením. Přehledně zpracovaná pedagogická dokumentace dokládá dosaženou úroveň stanovených očekávaných výstupů a základů klíčových kompetencí.

Evaluace předškolního vzdělávání je prováděna pravidelně vždy po ukončení tematických celků. V malé míře je využíváno systematické vyhodnocování využitých metod, forem, pedagogických přístupů s cílem sebereflexe učitelky. Na jednání pedagogické rady se škola často zabývala organizačními záležitostmi, ale nedostatečně vzdělávacím procesem,

metodami práce a vzdělávacími pokroky dětí s cílem sdílet pedagogické zkušenosti a nastavit vhodné vzdělávací strategie.

Většina dětí zvládala bez potíží manipulaci s běžnými pomůckami, základní pohybové dovednosti i sladění pohybu se zpěvem. Na velmi dobré úrovni byly sociální dovednosti. Děti v průběhu dne dodržovaly nastavená pravidla jednání, chovaly se k sobě kamarádsky, zejména při spontánních činnostech dovedly spolupracovat.

Poradenské služby jsou zákonným zástupcům nabízeny průběžně při každodenním osobním kontaktu nebo na vyžádání formou individuálních pohovorů. V případě závažnějších problémů dítěte odkazují učitelky zákonné zástupce na školská poradenská zařízení. Škola zajišťuje také vyšetření zraku s cílem včasné identifikace zrakových obtíží, logopedické prevenci se učitelky věnují v rámci didakticky zacílených skupinových. Začleněním informací k péči o své zdraví přispívá škola k formování základních klíčových kompetencí pro využití v praktickém životě. Rozmanitou vzdělávací nabídkou (včetně stimulačního programu „Maxík“) jsou rozvíjeny předmatematické, předčtenářské i grafomotorické dovednosti dětí, přičemž v průběhu inspekčních hospitací učitelky vhodnými metodami uplatňovaly poznatky získané v rámci dalšího vzdělávání.

Škole se daří cíleně rozvíjet partnerství s rodiči organizováním zajímavých aktivit (zahradní slavnosti, společné výlety s rodiči, Den matek, v závěru školního roku akce „Rozloučení s předškolákem“). Ve spolupráci s místními spolky MŠ zajišťovala četné školní i mimoškolní aktivity v rámci tematické nabídky o povolání (stolařství, kadeřnictví) nebo v oblasti polytechnické a environmentální výchovy. Organizováním a účastí dětí na různých kulturně společenských akcích i častá prezentace výsledků vzdělávání dětí na veřejnosti přispívají k utváření pozitivního sebepojetí a sounáležitosti s místem, kde žijí. Škola má zaveden adaptační program pro budoucí žáky 1. ročníku („Herničky“), který přispívá k zajištění bezproblémového přechodu dětí z předškolního vzdělávání do základní školy.

Závěry

Vývoj školy

- Od školního roku 2016/2017 došlo k výraznému poklesu počtu žáků a v souvislosti s tím i počtu tříd.
- V mateřské i základní škole byly provedeny personální změny, zejména v mateřské škole se daří zkvalitňovat poskytované vzdělávání kvalifikovaným pedagogickým sborem, zaváděním organizačních změn a péčí o osobnostní růst učitelek.
- Od minulé inspekční činnosti se ve spolupráci se zřizovatelem značně zlepšilo materiálně technické zázemí mateřské školy, postupně probíhá i obnova materiálního vybavení základní školy.
- Rozšířila se vzdělávací nabídka školy formou projektů, kulturně společensky, sportovně a ekologicky zaměřených akcí, výletů, zájmových kroužků, besed apod., což přispívá k účinné prevenci rizikových jevů a celkovému rozvoji osobnosti dětí a žáků.

Silné stránky

- Škola má vytvořený funkční systém zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání žáků s využitím interních i externích evaluačních nástrojů umožňující srovnání s požadovanými výstupy dle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání i v celostátním měřítku.
- Ve většině vyučovacích předmětů dochází k rozdělení třídy na dvě skupiny, malé počty žáků umožňují výraznou individualizaci výuky.
- Převážně velmi dobrá výuka v základní škole založená na činnostním učení, trvalé motivaci a účelném střídání metod a forem práce umožňovala žákům získávat v potřebném rozsahu znalosti a dovednosti a rozvíjet klíčové kompetence.
- Uskutečněné personální změny v předškolním vzdělávání se odráží v příznivém klimatu mateřské školy a v partnerské spolupráci všech zúčastněných.
- Škola aktivně spolupracuje s rodiči a místními spolky v rámci tradičních akcí, které využívá k prezentaci dětí a žáků na veřejnosti a k posilování jejich sounáležitosti s obcí.
- Vedení mateřské školy uplatňuje osvědčený adaptační program k zajištění plynulého přechodu dětí z mateřské do základní školy, systematicky sleduje školní úspěšnost dětí v základní škole a poskytuje učitelkám zpětnou vazbu pro zkvalitňování vzdělávání.
- Cíleně, s využitím funkčních nástrojů, je prováděna prevence sociálně patologických jevů, škole se daří minimalizovat jejich výskyt.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Dlouhodobé i krátkodobé plánování činnosti školy je nesystémové. Ředitelka školy nemá jasně formulovanou vizi z hlediska rozvoje školy, nejsou vytvořeny webové stránky školy. Veřejnost ani pedagogové tak nemají potřebné informace o dalších záměrech a prioritách školy, realizovaných aktivitách a kvalitě poskytovaného vzdělávání.
- Absence plánovité kontrolní činnosti nevytváří příznivé podmínky pro cílené zkvalitňování poskytovaného vzdělávání.
- Vedení školy se dostatečně nevěnuje oblasti zajištění bezpečnosti dětí v mateřské škole a oblasti vedení povinné dokumentace školy.
- V požadovaném rozsahu nebyla provedena aktualizace školních vzdělávacích programů a řádů školy v návaznosti na probíhající legislativní změny.
- Nedostatky zjištěné vedením školy hospitační činností v mateřské škole nebyly cíleně ověřovány následnou hospitací, zpětná vazba nebyla využita k pedagogickým diskuzím např. v rámci jednání pedagogické rady.
- V průběhu předškolního vzdělávání nebyla u všech dětí systematicky rozvíjena dovednost sebehodnocení a vzájemného vrstevnického hodnocení.
- Nedostatečně byly jako motivační nástroj žáků využívány pochvaly ředitelky školy.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Vytvořit webové stránky školy, a zlepšit tak informovanost veřejnosti o činnosti školy a plánovaných aktivitách.
- Zpracovat reálnou koncepci rozvoje školy, prezentovat ji veřejnosti, pedagogům i školské radě a iniciovat širší diskuzi k deklarováným záměrům.
- Při plánování činnosti školy se zaměřit na konkretizaci hlavních úkolů, krátkodobých cílů a priorit vycházejících z koncepčních záměrů rozvoje školy, výroční zprávy o činnosti školy, závěrů kontrolní činnosti a hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání.
- Zefektivnit kontrolní systém v oblasti průběhu vzdělávání a vedení dokumentace, závěry kontrolní činnosti zobecňovat na poradách jako podněty ke zlepšení práce. V případě potřeby navrhnout konkrétní kroky k eliminaci nedostatků a v přiměřeném časovém odstupu vyhodnotit jejich účinnost.
- Systémově provádět analýzu výsledků písemných prací většího rozsahu s vymezením chyb a nedostatků včetně návrhů vedoucích k jejich zmírnění.
- Zvážit možnost využívání písemných prací ze základních škol v Zábřehu k ověřování výsledků vzdělávání s ohledem na připravenost žáků k přechodu na 2. stupeň.
- Efektivněji využívat interaktivní techniku ke zvýšení názornosti výuky, prezentaci, procvičování nebo opakování učiva.
- Cíleně se zaměřit na rozvíjení dovednosti sebehodnocení a vzájemného vrstevnického hodnocení u všech dětí a žáků.
- Žáky více zapojovat zejména do vědomostních soutěží, častěji využívat jako účinný motivační nástroj pochvaly ředitelky školy.
- Nastavit souběžné působení dvou učitelek ve třídě na dobu dopoledních řízených činností k realizaci individualizace dle potřeb dětí.
- Vytvořit vhodnější umístění nápoje k zajištění sebeobslužného pitného režimu dětí.
- Zajistit bezpečnost při pobytu dětí na školní zahradě trvalým uzamčením hlavní brány.
- Podporovat větší samostatnost dětí zlepšením organizace stravování. Správně vymezit kompetence učitelek a zaměstnanců výdeje stravy především z hlediska zajištění bezpečnosti dětí a dodržování hygienických požadavků.
- Zajistit odpovídající počet šatních skříněk a postýlek pro všechny děti v mateřské škole.
- Ověřovat účinnost opatření vyplývající z hospitační činnosti a kontroly z hlediska efektivity a zkvalitňování předškolního vzdělávání.
- Na jednáních pedagogické rady se zabývat vzdělávacím procesem, metodami a formami práce, vzdělávacími pokroky dětí z hlediska dosažených očekávaných výstupů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 20 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti (viz Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení) a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.m@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 18. 3. 2019
2. Zřizovací listina školy, čj. 24/10/02, ze dne 2. 10. 2002 včetně všech jejích dodatků a změn
3. Potvrzení ve funkci ředitelky Základní školy a Mateřské školy se sídlem v Rájci 49, ze dne 1. 6. 2018
4. Školní matrika ZŠ (třídní výkazy, katalogové listy) – školní rok 2018/2019
5. Školní matrika MŠ (evidenční listy, přijímací řízení) – školní rok 2018/2019
6. Dokumentace žáka se SVP – školní rok 2018/2019 (k datu inspekce)
7. Složka: Přijetí k základnímu vzdělávání pro školní rok 2018/2019
8. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Jedna až pět, to je náš svět“, platnost od 1. 9. 2013
9. Školní vzdělávací program pro školní družinu s názvem „Kdo si hraje nezlobí“, platnost od 1. 9. 2010, dílčí aktualizace pro školní rok 2018/2019
10. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání s motivačním názvem: „Kdo si hraje - nezlobí“, platnost od 1. 9. 2010, bez data aktualizace
11. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2017/2018
12. Třídní knihy ZŠ a MŠ – školní rok 2018/2019
13. Záznamy o práci v zájmovém útvaru (Informatika, Anglický jazyk, Hra na zobcovou flétnu, Zdravotnický kroužek) – školní rok 2018/2019
14. Evidence docházky dětí – školní rok 2018/2019
15. Přehled výchovně vzdělávací práce (ŠD) – školní rok 2018/2019
16. Školní řád ZŠ, platnost od 1. 9. 2018
17. Školní řád, Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, platnost od 1. 9. 2017
18. Vnitřní řád ŠD, ze dne 1. 9. 2018
19. Zápisní lístek (ŠD) – školní rok 2018/2019
20. Školní řád MŠ, platnost od 1. 9. 2017
21. Rozvrh hodin – školní rok 2018/2019
22. Záznamy z pedagogických rad ZŠ a MŠ – školní roky 2017/2018, 2018/2019
23. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy – školní rok 2018/2019
24. Zápisy z hospitací v MŠ a ZŠ – školní roky 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019
25. Zápisy ze schůzí školské rady – rok 2018

26. Záznam z třídní schůzky rodičů, ze dne 11. 9. 2018 (včetně prezenční listiny s podpisy zákonných zástupců – seznámení s řády školy)
27. Rozvržení přímé pedagogické činnosti, účinnost od 1. 9. 2018
28. Plán DVPP na školní rok 2018/2019
29. Celoroční plán práce ŠD – školní rok 2018/2019
30. Týdenní plány ŠD – školní rok 2018/2019
31. Minimální preventivní program – školní rok 2018/2019
32. Hodnocení minimálního preventivního programu za školní rok 2017/2018
33. Přehled klasifikace žáků – školní rok 2017/2018, 1. pololetí školního roku 2018/2019
34. Výsledky komerčního testování žáků – školní roky 2016/2017, 2017/2018
35. Žakovské knížky, sešity, pracovní sešity, pracovní listy (namátkový výběr) – školní rok 2018/2019
36. Záznamy hodnocení dítěte, včetně datované kresby a portfolia – školní rok 2018/2019
37. Certifikát „Aktivní škola“ na období 2018/2019
38. Inspekční zpráva, čj. ČŠIM-47/13-M, ze dne 19. 2. 2013
39. Úřad práce ČR – Hlášenka volného pracovního místa, ze dne 10. 9. 2018
40. Doklady související se zajištěním bezpečnosti dětí a žáků – školní rok 2018/2019
41. Doklady vztahující se k finančním podmínkám školy – rok 2018
42. Doklady související se zabezpečením školního stravování – školní rok 2018/2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.m@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Vít Široký, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Vít Široký v. r.

Mgr. Iva Pospíšilová, školní inspektorka

Mgr. Iva Pospíšilová v. r.

Mgr. Jitka Zavadilová, školní inspektorka

Mgr. Jitka Zavadilová v. r.

Bc. Jana Mazáková, kontrolní pracovnice

Bc. Jana Mazáková v. r.

V Olomouci 12. dubna 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jana Grünwaldová, ředitelka školy

Mgr. Jana Grünwaldová v. r.

V Rájci 24. 4. 2019